

Kroens endeligt

Af Jørgen Søes Hejlsvig - journalist og lykkelig ejer af Den gl. Lægebolig fra 1976 til 1996

Afholdsforeningen i Hundslund sogn kunne ”udslætte” medlemmer, der drak alkohol. I disse dage ”udslættes” så kroen, hvorfra det hele udspandt sig.

Hundslund Kro / Hotel Plauborg er dermed snart en saga blott.

Inden længe er placeringen på hjørnegrunden ud til landevejen glemt, men måske vækker kroen netop i disse dage minder frem hos mange Hundslundborgere fra den dengang kroen var et naturligt samlingssted for byens aktiviteter, generalforsamlingen i brugsen, årstidsfesterne i borgerforeningen, familiefester og andre vigtige begivenheder.

For 20 år siden (4.3. 2001) skrev jeg om kroen og dens historie i Århus Stiftstidende. I år er det 123 år siden, Hundslund Afholdsforening blev stiftet, og bestyrelsen vogtede nidkært over medlemmerne. Ifølge vedtægterne kunne de ”udslættes”, hvis de drak alkohol. Forhåbentligt betød ordet ”Udslættelse” kun sletning som medlem.

Foreningen blev stiftet 2. januar 1898 for ”Hundslund Sogns beboere. Den mangeårige ejer af kroen alias Hotel Plauborg, Carl Antonius Plauborg, viste mig et brev fra afholdsforeningens bestyrelse med dette budskab:

”Da det er blevet mig fortalt, at De ved et selskab eller gilde hos mejeristen i Oldrup i vinter skal have nydt frugtvin, en af os afholdsfolk forbudt drik, og da De dersom dette er sandt har gjort dem skyldig i brud på artikel 2 af vore love, beder jeg Dem have den godhed at lade mig det vide. En her vedtagen og i forhandlingsprotokollen indskreven resolution påbyder udslættelse af alle, der gjør dem skyldige i lovbrud.” Citat slut.

Sådan skrev kasserer og sekretær i Hundslund Afholdsforening, Gustav Lassen 5.4. 1904 på bestyrelsens vegne til den omtalte mejerist og 3. januar skruede bestyrelsen igen bissen på og besluttede at køre til murer xxx xxxx i Thorup, da han og hans hustru vare satte under anklage for brug på Artikel 2 i vore love. Samme lov er ved en resolution af 13. januar 1901 blevet skærpet således, at det står i bestyrelsens magt at ”udslætte alle”, der har gjort brud uden nogen foregående advarsel.

Da xxx xxxx allerede en gang før har overtrådt denne lov ved brugen af gammeltøl, var hans ”udslættelse” nødvendig, understreges det.

Året efter markerede bestyrelsen sig igen og beslutter 3. april 1902 at rette henvendelse til lærer zzzz, Oldrup, fordi han 25. marts i Hundslund Forsamlingshus har brugt udtalelser imod afholdsmedlemmer ved at sige, at hver gang de jog en djævel ud, tog de syv nye ind. Derfor bedes han navngive os disse.

Bestyrelsen specificerer ikke, om den vil have navne på djævle eller medlemmer...!

16. januar samme 1898 var der stort agitationsmøde i Hundslund Forsamlingshus med en opsang fra Hr. Balle fra Hinnerup. Der blev optaget nye medlemmer, og foreningen blev underlagt Horsenskredsen. En opgave var fastelavnsbal.

Søndag 6. februar samme år blev det på et medlemsmøde understreget, at fastelavnsballet kun var for medlemmer. Unge medlemmer fik ret til at tage deres forældre med, ligesom forældre måtte medtage børn indtil det 15. år. Foreningens første fastelavnsbal var en succes med et formidabelt overskud på 214 kroner.

Kroens endeligt

Af Jørgen Søes Hejlsvig - journalist og lykkelig ejer af Den gl. Lægebolig fra 1976 til 1996

2. marts samme år indskærper den strikse bestyrelse, at medlemmer, der ikke overholder loven skulle advares en gang og ved gentagelse kunne udvises og slettes.

Foreningen svangede sin nye fane (se foto) i Horsens 19. juni 1898, og der blev optaget et lån på 50 kroner i Hundslund Sparekasse til afbetaling på skjoldet over fem år.

Afholdshjemmet i Hundslund omtales første gang i august 1898, og der tales om juletræsfest og børnefest med juletræ.

26. februar 1899 vedtager bestyrelsen, at der skal være brevaftener 1. søndag i hver måned, og i marts slås der et slag for at få et bibliotek til byen. Foreningen har nu 118 medlemmer. Oprindeligt havde der været flere, men ”22 var udgået og 7 var tvivlende.”

I juni 1899 oprettes en ungdomsafdeling. Den ny forening er ved at få vind i sejlene. 5. november tilsluttes foreningen en kreds, som muligvis ville komme til at omfatte Hads og Ning Herreder.

11. januar 1900 køber bestyrelsen en kakkelovn.

14. februar vedtoges et maskebal”.

28. oktober 1900 beslutter ekstraordinær generalforsamling sig for at få en bevilling til afholdshjemmet eller som det hed Afholdsgjæstgiveren i Hundslund. Det vedtoges dog at afvente jernbanens afsætning, så i stedet blev det besluttet at holde oplæsningsaftener to gange om måneden.

På generalforsamlingen 13. januar 1901 blev der vedtaget en resolution til at ”complettere” foreningens love:

§ 1. Ethvert medlem, der har gjort sig skyldig i brugen af berusende drikke eller har budt sådanne til andre, skal udstødes af foreningen – dog bør sagen først grundigt undersøges af bestyrelsen.

§ 2. Ethvert medlem, der udstødes, kan igjen optages en måned efter udstødelsesdatoen.

I 1901 hørte tombola og salonskydning med til aktiviteterne. Bevillingen til gjæstgiveren blev endnu en gang udskudt.

19. april konfererede bestyrelsen med Skoleudvalget om at afgive lokale til skolebrug. Endelig, 27. juli 1901, sender bestyrelsen så andragende til sognerådet om bevilling til afholdsbeværtning.

12. januar 1902 besluttes det kategorisk, at al henvendelse til bestyrelsen skal ske skriftligt og pr post. På en ekstra generalforsamling 10. februar 1902 får tre mand til opgave at finde ud af, hvordan foreningen kan få sin egen bygning.

Kroens endeligt

Af Jørgen Søes Hejlsvig - journalist og lykkelig ejer af Den gl. Lægebolig fra 1976 til 1996

13. april 1902 vedtages det så at rejse en afholdsbygning. 27. april forelægges byggeplanerne, og der købes en grund af Rasmus Nielsen.

På en generalforsamling 4. maj 1902 stemmer 15 for og 5 imod opførelse af et nyt afholdshjem. 19. maj udvides aktietegningen, så udenforstående kan få aktier i huset, og selvom afholdsfolkene næppe har haft problemer med at falde i grøften, så blev det besluttet, at formanden skal sørge for at få fyldt landevejsgrøften op langs hele husets facade.

I 1903 er der udflugt til Uldrup Bakker og Ungdomsforeningen Frem og Cykleklubbens medlemmer får ret til at deltage i en fest.

24. februar 1904 bestemmes det at anskaffe autoriserede bøger til afholdsforeningen samt antage skomager M. Jensen som vært for foreningen på betingelse af, at det af ham leverede brød til kaffen skal være købt hos den stedlige bager. Gjør værten sig skyldig i overtrædelse og serverer han fra et andet bageri uden at bageren i Hundslund har nogen skyld deri, betragtes han fra dags dato ikke mere som vært.

Bestyrelsen ankede over, at afholdsforeningen holdt åbent om aftenen langt ud over den tid, der er fastsat som lukketid for andre restauranter og beværtninger, ligesom bestyrelsen ankede over prisen på øl og sodavand. (Her tænkes nok på lyst øl).

Bestyrelsen lovede at det skulle blive værten pålagt at lukke Kl. 11 om aftenen. Værten mente ikke, at der kunne sælges øl så længe der ikke var nogen bevilling, men han var parat til det, når han havde en gæstgjiverbevilling.

Skomager Jensen, der boede i Borgergade 17 i Hou, skulle selv møblere gæsteværelset på hotellet, der ellers fik bevilget en stald til 8 heste, en kakkellovn til 30 kroner og 2 hestevogne.

3.1. 1905 underskrev bestyrelsen en erklæring fra amtet om restauration og værtshushold og sendte et gebyr på 58 kroner til amtet.

På en generalforsamling 21. januar 1905 blev det igen nødvendigt at skærpe reglerne, idet det har vist sig, at Juletræet, som afholdtes for børn og deres forældre, har udartet sig til at blive en almindelig fornøjelse for ungdommen. Juletræet er "kuns" tilgængeligt for aktionærer og afholdsfolk med deres børn under confirmationsundervisningen. Ønsker udenforstående gifte folk at deltage med deres børn, skal disse melde sig til bestyrelsen eller udvalget, der har med Juletræet at gøre. Unge folk over 14 års alderen kan ikke indbjudes som gjæster og skal i overtrædelsestilfælde fjernes fra salen denne aften. Ugifte medlemmer har dog ret til at indbjuder et barn.

Jeg lånte i 1970'erne første protokol af Carl Antonius Plauborg, der i en menneskealder ejede og drev Hotel Plauborg i Hundslund og sluttede med at drive Restaurant Corner i Odder. Plauborg kom til Hundslund i 1947 fra Varde, hvor han var uddannet konditor i "Kræmmerhuset". Stor, bred og mægtig havde han et godt tag på Aakjær-karlene, når de festede på kroen og der var optræk til slagsmål.

Og sådan udslættes alt med tiden...